წელიწადი მე-2

ტელეფონი № 76.

შაბათი 25 ივნისი

სამშობლო

№389

გაზეთის ფასი:
წლიურად 9 მან, ნახევარი წლით 5 მ., თვიურათ 4 აბ ცალკე ნუმერი ერთი შაური **დამატებით** 7 კ წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 4 მ., დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ

განცხადების ფასი:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ 30 კაპ., უკან 20 კაპ. გლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ ნაშუადღევის 2 საათ. ღირს 4 მ. 2 საათს შემდეგ 5 მან.

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შაბათს, 25 ივნისს, სოფ. ახალქალას, გელოვანთა საგვარეულო ეკლესიაში გადახდილ იქნება ახლად გადაცვალებულის

ბაბო იასონ გელოვანის ასულის
ნიჟარაძის

სულის მოსახსენებლად ორმოცის წირვა და პანაშვიდი, რასაც აუწყებენ ნითესავთ, ნაცნობთა და მეგობართ მეუღლე განსვენებულისა ექიმი გიორგი გაბრიელის ძე ნიჟარაძე და ძმა თ-დი შოთა იასონის ძე გელოვანი.

215 — 2—2

კვირას, 26 ივნისს, საფიჩხიის სასაფლაოს ეკლესიაში გადახდილ იქნება ორმოცის წირვა და პანაშვიდი ხაშურის გიმნაზიის მასწავლებლის—აზნაურის

გუია (მიხეილ) პიმენის ძის რატიანის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ მეუღლე პაშა რატიანისა, იოსებ ლომინაძის ასული, დედა ელპიდე რატიანისა, ბერი ლადიძის ასული, და კნ. ქრისტინე აფაქიძისა, პიმენ რატიანის ასული. პანაშვიდი დაიწყება ნაშუადღევის 4 საათზე.

ელექტრო „რადიუმ" თეატრი

ხუთშაბათიდან, 23 ივნისიდან ნაჩვენები იქნება: **პატე ჟურნალი**, მიმდინარე ამბები

არზრუმის აღების ერთი ეპიზოდი

ანუ № ს პოლკის ჯარის კაცის, ლიზავეტა ბაშკიროვის ქალის გმირობა.

დრამა ორ ნაწილად საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით.

სიყვარული ცუღლუტია.

მხიარული კომედია 3 ნაწილად მალოროსთა ცნობილ მსახიობის ლეშჩინსკის მონაწილეობით.

ანონსი: ორშაბათიდან, 27 ივნისიდან ნაჩვენები იქნება **ცხოვრება წუთიერია, ხელოვნება—უკვდავი**. ძლიერი დრამა თანამედროვე ცხოვრებიდან 4 ნაწილად, მონაწილეობას იღებენ საუკეთესო მსახიობნი: მოზჟუხინი და პანოვისა. **ხუმრობით სიყვარული**. კომიკური. გომონის ფაბრიკისა.

ელექტრო „ამპირ" თეატრი

ხუთშაბათიდან, 23 ივნისიდან: ახალი პროგრამა. **პატე ჟურნალი.** მიმდინარე ამბები.

სიყვარული ხუნდთა პრინცესასი

ძლიერი დრამა 3 დიდ განყოფილებათ. ცირკში მოთამაშეთა ცხოვრებიდან. საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით

განა ეს ქალია! კომიკური.

ანონსი: ორშაბათიდან 27 ივნისიდან ნაჩვენები იქნება **ალმასის ნათლული**. თანამედროვე დრამა 3 ნაწილად ამბროზიოს სტუდის საუკეთესო მსახიობთა მონაწილეობით. **გომონის ქრონიკა** მიმდინარე ამბები. **ფეხშიშველა „სიყვარული**. მონაწილეობას ღებულობენ პანოვისა, ლაზაროვისა, მურომსკისა და ლენინისა. სურათს დასდგამს ბ. ნ. სვეტლოვისა.

ექიმი გაბრიელ იოსების ძე **გოკიელის** ელექტრინისა და სინათლის კაბინეტი. შინაგანი ნევრებისა და ვენერიულ ავათმყოფების მიღება დილის 9—12 საათ. საღ. ს. თ. 6-8 ალექსანდრეს ქ. საკუთარი ს. თ.

გებია მ. მ. კოხრეიძე უცრის ყვავილს, უკეთებს ნემსებს, ეხმარება მშობიარეთ და აძლევს ავათმყოფთ რჩევა-დარიგებას ოველ დროს. ალექსანდროვის ქუჩა, სვ. თევდორაძის სახლი, ფიდიპოვის მაღაზიის პირდაპირ.

დოქტორი მედიცინისა
პრივატდოცენტი
ვ. პ. მოსეშვილი
მიიღებს შინაგანი და ნერვების ავადმყოფობით სნეულებს დილის 8 ს. ნაშუადღევის 2 საათამდი და საღამოს 6 ს.—8 საათ.
2 ოსპიტლის ქუჩა № 6 თ.

ექიმი ა. მ. **ასათიანი**. რადგანაც სამსახურის გამო ესენტუკში გაიწვიეს მინერალურ წყლების ჯგუფის ექიმად მან ავათყოფების მიღება 1 აგვისტომდის შესწყვიტა.

ექიმი ი. **ჩარიძოვი** ქალაქ. საავათმყოფოს ორდინატორი. **და ბრუნდა და განაახლა** ავათმყოფების მიღება დილით $12^{1}/_{2}$—2 საათ. საღ. 6—8 საათ. მიიღებს მხოლოდ კანისა და ვენერიულ ავათ მყოფებს.
მისამართი: ლევაშოვის ქუჩა, ალიბეგოვის სახ. ტელეფონი № 135. თ.

გამოცდილი მასწავლებელი
სტუდენტი ამზადებს მოწაფეთ ვველა სასწავლებლისთვის ხელმისაწდომ ფასებში.
მისამართი: გაზ. „**სამშობლოს**" რედაქც.

დ. ლაილაში.

კბილის ექიმი

ანნა პარმენის ასული ებანოიძე

25 ივნისიდან მიიღებს ავადმყოფებს. სახლი ნესტორ კაჭკაჭაშვილისა.

ბორჯომში

ექიმი სიმონ **ხეჩინოვი** 25 ივანობისთვიდან 25 მარიობისთვემდე მიიღებს ავათმყოფებს **ბორჯომში** (საყდრის ქუჩა № 98).

მსოფლიო ომი.

დეპეშები.

უმაღლესი მთავარსარდ[illegible]ს შტაბისა.

დასავლეთის ას[illegible]

პეტროგრადი. 22 [illegible] გაუგ[illegible] ბულკიგალუზიატის მიდამოებ[illegible] ჩვენიის ჯარი ხშირ ჯგუფებათ იერიშ[illegible] ისეთი [illegible] მაგრამ მოგერებულ იქნა [illegible] შვილო[illegible] წინაალმდეგემ სოფ. კოსტი[illegible] ანტრიერიში მოიტანა, ერთ[illegible] ჩრ[illegible] ორჯოლკმა, ახლო მოუშვა მტერ[illegible] მლეხომკაცრი იერიშით ეკვეთა და [illegible] ღბილებ[illegible] მოწინავე ნაწილები გაანად[illegible] ჩრ[illegible] გასაგ[illegible] წამოვიყვანეთ 2 ოფიცე[illegible] ჯარისკაცი. ახლახან მიღებულ[illegible] ცნობების მიხედვით, მდ. დნესტრის მარჯვენა ნაპირზე ჩვენ ჯარს მტერი უძლევია, გაუქცევია და დაუპყრია მტრის გამაგრებული პოზიციის ნაწილი, ისკოვ-ქიბაევის ხაზის დასავლეთით. წამოყვანილია რამდენიმე ასი ტყვე. დელიატინ-კოროსმეზოს რკინიგზის შუაზე ჩვენ ავიღეთ სოფ. მიკულინი. რიგის ბრძოლის პირის მარცხენა ნაწილში ჩვენი ჯარი მტრის ზოგიერთ სანგარში შეიჭრა, წამოიყვანა ტყვეები და წამოიღო ტყვიისმფრქვეველები. გერმანელებმა კონტრიერიშები მოიტანეს, მაგრამ, არტილერიის შემწეობით, შევაჩერეთ.

ბარანოვიჩის ჩრდილოეთით, სამხრეთ-აღმოსავლეთით, და აღმოსავლეთით ბრძოლა გრძელდება.

ახალი ცნობებით, ერთს ჩვენ დივიზიას დაუტყვევებია 1000 მდე ჯარისკაცი და 27 აფიცერი.

გუშინ მინსკზე დაფრინ[illegible]ენ მტრის ჰაეროპლანები და ჩამოყარ[illegible] 31 ყუმბარა; დაჭრილია 3 კაცი, [illegible]ენიმე ს[illegible] და ორი ბავშვი.

კავკასიის ა[illegible] ჟანგაში.

ჩვენი ჯარი ზემო ჰ[illegible] თბილ მიიწევს, ხელთ იგდო ტყვ[illegible] თოფი, ყუმბარები და კარ[illegible] მომ[illegible]

პარიზი. 21 ივნისი. [illegible]ფიციალური ცნობა. სომმის [illegible] ოეთით, ფრანგთა ბრძოლის პირზ[illegible] მშვიდობიანად ჩაიარა. სომმის სა[illegible] რა[illegible]ით, მიუხედავად ცუდი ამინდისა, [illegible] ფრანგებს ხელს უშლიდა ბრძოლის [illegible]არმოებაში, დღის განმავლობაში თავისი[illegible] პოზიციები წინ წასწიეს სამხრეთ-აღმოსავლეთისაკენ. ასსევილ-ებარლენის შუა ფრანგებმა დაიპყრეს აგრეთვე ბელუავსანტერი და ესტრე, რომლის მხოლოდ მცირედი ნაწილი უკავიათ გერმანელებს, აქ გერმანელები წინააღმდეგობას უწევენ ინგლისელებს. ეს ტრეს მიდამოებში ფრანგებს ხელთ უგდიათ 500 ტყვე. მდ. მაასის მარცხენა ნაპირზე საარტილერიო ბრძოლაა ავოკურისა და 304 სიმაღლის მიდამოებში გერმანელები შუადღისას მაასის მარჯვენა ნაპირზე გაორკეცებულის ენერგიით უშენდნენ მსუბუქ ზარბაზნებს ტიომონის სიმაგრეებს. დაახლოვებით შუადღის ორ საათზე გერმანელებმა ორი იერიში მიიტანეს ტიომონზე და ორივე უშედეგო იყო. მესამეთ მიიტანეს იერიში დიდი ძალებით და ტიომონი მეოთხედ იგდეს ხელთ ფრანგები სიმაგრის ახლოს დარჩნენ. გერმანელები ზარბაზნებს კვლავ მკაცრად უშენენ დანლუს და ლალოფის ბატარიებს. დანარჩენ ასპარეზებზე საყურადღებო არა მომხდარა რა.

31 ივნისის ღამეს ფრანგების ჰაეროპლანებმა ყუმბარები დაუშინეს ლონგუიონის რკინისგზის სადგურს და გერმანელთა ბანაკს შალლერენჟ-სავინისთან.

ლონდონი. 22 ივნისი. ბრიტანიის მთავარი ბანაკის ცნობა საფრანგეთიდან. ბრძოლა მთელ დღეს გრძელდებოდა. ასპარეზის სამხრეთ ნაწილში ინგლისელებმა ზოგიერთ ალაგას რამდენადმე წინ წაიწიეს კრიკურთან ფრანგებს დანებდა დამარცხებულ გერმანელთა ერთი ბატალიონის გადარჩენილი ნაწილი. 24 საათის ხელის ყუმბარებით მკაცრი ბრძოლის შემდეგ გუშინ ინგლისელებმა მთლიანად დაიპყრეს სოფ. ლამბაზელი და დამკვიდრდნენ აქ, გერმანელებმა სამხრეთით იერიში მიიტანეს ხელის ყუმბარებით ინგლისელთა მიერ დაპყრობილ ბრძოლის ხაზზე, რომელზედაც წინათ გერმანელები იყვნენ გამაგრებულნი, მაგრამ მოგერიებულ იქნენ. გერმანელები დიდად დაზარალდენ. გერმანელები მკაცრად უშენენ არტილერიას ტუნვალის და მდ. ანკრის შუა მდებარე სანგრებზე. ანკრიდან ჩრდილოეთით მდგომარეობა უცვლელია.

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

ინგლის-საფრანგეთის გემებს დარდანელის სრუტესთან აზიის სანაპიროებისთვის ყუმბარები დაუშენიათ.

— —

სპარსეთში გერმანელები და ოსმალები რუსეთ ინგლისის წინააღმდეგ ხალხის ამხედრებას განაგრძობენ. ამ ჟამად მათ მიზანში ამოუღიათ ავღანისტანი, ბელუჯისტანი და ინდოეთი.

— —

სამხედრო სამრეწველო კომპანიის ადმინისტრატორს მარკონ გოდფონ ისააკს გაუცხადებია, რომ მან გამოიგონა ისეთი უბრალო მოწყობილების აპარატი, რომელიც გემებს სიბნელიდან და ღრუბლებიდან მოსალოდნელ უბედურებას თავიდან ააცილებსო.

— —

შეთანხმების სახელმწიფოებში ოსმალეთის მდგომარეობა მეტად კრიტიკულად მიაჩნიათ.

„ლე ჟურნალი" სწერს: ავადმყოფ კაცის აღსასრული მოახლოებულია. ახლა ჩვენ საშუალება გვეძლევა აღმოსავლეთის საკითხი მოვაწესრიგოთო.

— —

როგორც ამერიკელ ჟურნალისტს გაუგია, შეთანხმების სახელმწიფონი დარდანელის ოპერაციის განახლებას აპირებენო.

— —

რიგის ყურეში გერმანელებისა და რუსების ფლოტს შეტაკება მოსვლია. შეტაკებაში მონაწილეობა მიუღიათ რუსის ჰიდროპლანებს. ბრძოლის დაწვრილებითი შედეგები ჯერ არ იციან.

— —

კოველის მიმართულებით ცხარე ბრძოლა სწარმოებს. რუსები აქ შეტევას აწარმოებენ. 14 ივნისს გერმანელებს ცხენოსანი ჯარი მოეშველა და შემოტევაზე გადმოვიდენ, მაგრამ რუსებმა შეაჩერეს.

— —

ვერდენთან პარიზისკენ მიმავალ გზაზე სასტიკი ბრძოლა ხდება გერმანელებს აქ რამდენიმე კორპუსი დასვენებული და ახალი ჯარი ჰყავთ. დიდ იმედებს ამყარებენ ბავარიის კრონ-პრინცის რუპრეხტის ჯარზე.

— —

იტალიის ასპარეზზე სიწყნარე ჩამოვარდა. ორივე მოწინააღმდეგე მხარე თავდაცვითი მოქმედებას აწარმოებს.

— —

ჩრდილოეთის ზღვაში გერმანელთა წყალქვეშა გემმა ჩაძირა ინგლისის გემი „ტერეზია".

— —

ბაზელიდან იუწყებიან: დასავლეთის ასპარეზს დიდი ამოქმედება დაეტყოვო. ინგლის-საფრანგეთის ჯარები შეტევაზე გადავიდენ და ბრძოლას ავითარებენო.

— —

ბულგარეთმა ცენტრალ იმპერიებთან მოლაპარაკება გამართა, რადგან ბრძოლის ველზე მდგომარეობა იცვლება და ბალკანეთზე მოსალოდნელია შეთანხმების სახელმწიფოთა ახალი შემოტევები დაიწყოს, ამიტომ საჭიროა ახალი გეგმის შედგენა და ახალი ზომების მიღება, რომ მოულოდნელად მახეში არ გავებათო.

— —

გერმანიის ესკადრა სამხრეთ[illegible] ზღვაში კვლავ საბრძოლად გამოსულა.

— —

ინგლისელებსა და ფრანგებს ნორვეგიაში 40 მილიონი კრონი სესხი აუღიათ.

— —

მიუნხენში კრუპპის ქარხნის დიდი განყოფილება მოუწყვიათ.

— —

ჰოლანდიამ თავის სამეფოდან მატყლეულობის გაზიდვა აკრძალა.

— —

ბალკანეთის ასპარეზზე ლუმნიცასთან გაცხარებული ბრძოლა ხდება. 12 ივნისს მარტო ერთ ბრძოლის ხაზზე 2,500 ყუმბარა გამოისროლეს

— —

ოსმალეთის იმპერიის ზოგიერთ ვილაიეთში სიმშილობა ჩამოვარდნილა. სმირნის ვილაიეთში ხალხს ბაზარი დაულეწია.

— —

ჩინეთის სამხედრო ფლოტმა საზღვაო სამინისტროს დამორჩილებაზე უარი განაცხადა. ის მოითხოვს, რომ აღდგენილ იქნას კონსტიტუციის ყველა წესი და მოწვეულ იქნას 912 წლის რესპუბლიკის წევრთა პარლამენტი, წინააღმდეგ შემთხვევაში ფლოტი ზარბაზნების დაშენითა და ქალაქების განადგურებით იმუქრება.

— —

საბერძნეთში საზღვაო მინისტრად გერმანოფილ გირმილიდისს ასახელებენ. მის წინააღმდეგ უკვე შესდგა ვენიზელოსტების კომპანია.

— —

ბერლინში მოხდა ყრილობა. ყრილობამ დაადგინა: დაარსდეს იმპერიის კანცლერის პასუხისმგებლობით და ხელმძღვანელობით ორგანიზაცია, რომელსაც სახელად ეწოდება: „ომისთვის მომამზადებელი ორგანიზაცია".

— —

ამას წინად აღმოსავლეთ პრუსიაში სასოფლო სამეურნეო ორგანიზაციის გენერალ დირექტორად წამოყენებულმა ექიმმა ვოლფოპმა იმპერიის კანცლერის წინააღმდეგ პამფლეტი დასტამბა. ამის გამო ექიმი ვოლფოპი კანცლერმა დუელში გამოიწვია; პრუსიის შინაგან საქმეთა სამინისტრომ დუელში გაწვევამდი ექიმ ვოლფოპს ყოველგვარი უფლება აყარა და ბავარიაში საცხოვრებლათ გააძევა.

— —

გერმანიის რეიჰსტაგის სხდომები 1 ნოემბრამდი გაგრძელდება.

— —

ლვოვის მცხოვრებლებს ბერლინიდან ბრძანება მოუვიდათ, ქალაქი დასტოვონ. სახელმწიფო არქივები, ხაზინა და სხვადასხვა დაწესებულება უკვე გადაიტანეს ლვოვიდან.

— —

ინგლისში მოელიან სამინისტროს კრიზისს. პირველად გადადგება სასურსათო

ომის დღიური.

ალმოსავლეთის ასპარეზი. რუსებმა ტყვეთ წამოიყვანეს 1300-მდე კაცი. ბარონოვიჩის ჩრდილოეთით, აღმოსავლეთით და სამხრეთ-აღმოსავლეთით ბრძოლები გრძელდება. მინსკზე ჰაეროპლანები დაფრინავდენ და 31 ყუმბარა ჩამოაგდეს.

მდ. დნესტრის სამხრეთით რუსებმა ავსტრიელები სდევნეს

კავკასიის ასპარეზი. ზემო ჭოროხზე რუსები წინ მიიწევენ.

დასავლეთის ასპარეზი. ინგლისელებმა და ფრანგებმა აქა-იქ ოდნავ წინ წაიწიეს. გერმანელები კვლავ უშენენ ავოკურ 304 სიმაღლის ხაზს. გერმანელებმა მძიმე არტილერია მძაფრად დაუშინეს ტიომონს და შემდეგ იერიშით აიღეს სიმაგრე. ეხლა გერმანელები დაჟინებით უშენენ დანლუს და ლალოფის ბატარეიებს.

იტალიის ასპარეზი. მცირე ბრძოლები სწარმოებს ზოგიერთ ადგილში.

საქმეთა მინისტრი.

— —

ავსტრიის ჯარის მთავარ სარდალმა ბრძანება გასცა, გარეშე მცხოვრებლებმა პერემიშლი დასცალონ.

— —

კოველის მიმართულებით გერმანელებს დიდძალი მძიმე ზარბაზნები მიუზიდავთ. 30 ვერსის მანძილზე 200 მდე მძიმე ზარბაზანი სდგას.

— —

გერმანიაში კერძო პირებს აეკრძალათ ავტომობილებითა და ველოსიპედებით მოძრაობა. ეს ზომა გამოუწვევია რეზინის ნაკლებობას.

— —

„ბერლინერ ტაგებლატი" დროებით შეუჩერებიათ. თუ რას გამოუწვევია ეს ზომა, არავინ არ იცის. „ბერლინერ ტაგებლატი" ერთადერთი ძველი ლიბერალური გაზეთია და იგი უკანასკნელ დროს იმპერიის კანცლერის ბეთმან ჰოლვეგის ოფიციოზად ითვლებოდა

— —

ათინიდან იუწყებიან, შეთანხმების სახელმწიფოთა ულტიმატუმი თანდათან ხორციელდება, ზაიმისის კაბინეტმა განკარგულება გამოსცა პოლიციის რეორგანიზაციის შესახებ.

— —

ახლახან ჩრდილოეთის ზღვაში დაიღუპა იაპონიის გემი „დაეცუ" „მარუ" და იტალიის გემი „სიარა" დამხმარე გემ „ავერტიოთი"-თი.

— —

კავკასიის ასპარეზზე ბრძოლა დაწვრილმანდა. ოსმალები თავდაცვაზე გადავიდენ, სპარსეთის ასპარეზზე, ძლიერი სიცხეების გამო, მოქმედება შეჩერდა.

— —

ბულგარეთს ღრმად სწამს, რომ საბერძნეთსა და ბულგარეთს შორის მეგობრული დამოკიდებულება არ შესწყდება ყველა ის ნაბიჯი, რომელიც საბერძნეთმა შეთანხმების სახელმწიფოთა მოთხოვნით ფორმალურად გადასდგა, ფაქტიურად ოსმალ-ბულგარ-ავსტრია-გერმანელთა კავშირს არავითარ ზიანსა და საფრთხეს არ უმზადებსო.

სამხედრო მიმოხილვა

ვერდენის თავდაცვა.

ვერდენთან მნიშვნელოვანი ამბავი მოხდა: გერმანელებმა მეორედ აიღეს ტიომონი

თანამედროვე ომმა, სხვათა შორის, ერთი რამ ცხად ჰყო: ვერავითარი ადგილობრივი ციხე-სიმაგრე ვერ აღწევს სავსებით თავის მიზანს და ვერ ასრულებს სათანადოთ თავის მოვალეობას. მთელი რიგი მიუვალ ციხეებისა დაეცა, მთლიანად დაიმსხვრა და მოწინაალმდეგის ლაშქარს გზა გაუხსნა მის დასაცველ მიწა წყალისკენ.

დღიდან პირველი ზარბაზნის გამოგონებისა, ციხე-სიმაგრის სიმკვიდრეთა და არტილერიის შესაძლებლობა-ძლიერებას შორის გამუდმებული ქიშპობა იყო და თანამედროვე ომმა უპირატესობა არტილერიას მიაკუთვნა.

თანამედროვე მძიმე არტილერიისათვის არავითარ დაბრკოლებას არ წარმოადგენს არც ერთი კლასიკური ციხე. 42 სანტიმეტრიან მძიმე საველე და საალყო ზარბაზნებს ვერავითარი დუღაბი და ფოლადი ველარ უძლებს. მთელი რიგი ძლიერი ციხეებისა მსხვერპლი შეიქნა მძიმე არტილერიისა. ანტვერპენი, ლიეჟი, ნამიური, ვარშავა, ივანგოროდი, კოვნო გროდნო და სხვა.

მხოლოდ ორად ორი შემთხვევა იყო ამ ომის განმავლობაში, როდესაც მკვიდრმა ციხემ შესძლო მტრის შეჩერება. ეს ორი ციხე სიმაგრე დარდანელი და ვერდენია.

ეჭვს გარეშეა, რომ ვერდენი იმოდენას ვერ შესძლებს, რამდენიც დარდანელმა შესძლო. მაგრამ, სწორედ მათ შესაძლებლობათა განსხვავება ამტკიცებს ზემოდ გამოთქმულ აზრს. დარდანელმა იმიტომ შესძლო დიდი წინაალმდეგობის გაწევა, რომ მის შემადგენელ ნაწილს ფორტების გარდა შეადგენდა მიწის ქვეშ მრავლად გაყვანილი გასავალ-გამოსავალი თხრილები, რომლებიც მოფარებული იყვნენ გორაკებს და თავდებოდენ ჰაერით მზვერავთათვის შეუნიშნავ პატარ პატარა სიმაგრეებით. ამ პატარა სიმაგრეების მოწინაალმდეგისათვის უხილავი ბატარეიები დიდ ზიანს აყენებდნენ უკანასკნელს

ისეთივე [illegible]რაკები ახლავს გარშემო ვერდენს, [illegible], როგორც დარდანელთან, ამ გორაკ[illegible]მიმალულ და მიწის ქვეშ გაყვანილ[illegible] „[illegible]თლებით შეერთებული სიმაგრეები[illegible] დღეს ვერდენს და არა მკვიდრი[illegible], რომელთა სიძლიერეც გ[illegible] მძიმე საველე ზარბაზნებმა [illegible] ძლიერი ფორტები: დუომ[illegible]ვოკური და კიუმერი გაანად[illegible]ელთა არტილერიამ.

თუ [illegible] ფორტები იცავდენ მთავარ[illegible]ლებს, ახლა, სწორედ ამ მთ[illegible] ადგილებზე შექმნილ თვალისთ[illegible]ლოვმა სიმაგრეებმა უნდა იხსნან განს[illegible]ვდელისაგან ფორტები. რომლები გამოიცვალა.

სწორედ ამ თვალსაზრისით უნდა შევხედოთ ტიომონის ახლად შექმნილ წვრილ სიმაგრეთა მნიშვნელობას. ტიომონი არ არის მძლავრი ფორტი, როგორიც არის დუომონი, ფლერი, სუვილი და სხვა. მაგრამ მიუხედავად ამისა ტიომონის მნიშვნელობა გაცილებით მეტია თვით ფორტებზე. ტიომონის წვრილი საველე სიმაგრეთა ჯგუფი იცავს სამ ფორტს: ფლერის, სუვილსა და ტავანს, რომელნიც, ამ ნაირად ხიფათში ვარდებიან და თუ ფრანგებმა გერმანელებს ისევ საველე სიმაგრეები არ დაახვედრეს წინ, და არ გადაარჩინეს ვერდენი ამ სამ ფორტის გადარჩენით, უეჭველია, საფრანგეთის მხედრობის კარ-ბჯე, ვერდენის დღეები დათვლილი იქნება

შვერდი.

რუსული პრესა.

პროგრესიული ბლოკის უძლურების შესახებ „ბირჟ. ვედ". სწერს:

„რათ შეხვდა ასე მოუმზადებლად მემარჯვენეთა გამოსვლას პროგრესიული ბლოკი? მემარჯვენეებმა სათათბიროს ტრიბუნიდან უკვე და წამოყენებული აუცილებელი საკითხი უარყვეს და გერმანელთა ძალმომრეობასთან ბრძოლა საჩქაროდ გადასაჭრელ საკითხად გამოაცხადეს. და მერე განა მართლა გერმანელთა ძალმომრეობას ებრძვიან? სრულიადაც არა. ეს იმით დამტკიცდა, რომ ამ ვაჟბატონებმა მხოლოდ გერმანელთა მამულების ხელში ჩაგდება გადასწყვიტეს და გლეხებს მისი შეძენის უფლება არ მისცეს... ერთი, სიტყვით, თვისი ჯიბისთვის იბრძვიან.

და აი, ასეთ პირთა გამოსვლას ბლოკი სრულიად მოუმზადებელი შეხვდა, უველა დიდ საჭიროსა და მიუცილებელ საკითხს ზურგი შეაქცია და მემარჯვენეების მიერ წამოყენებულ გერმანელთა ძალმომრეობის საკითხის კენჭის ყრაში, გულდამშვიდებით მიიღო მონაწილეობა. ეს იმას ნიშნავს, რომ პროგრესიული ბლოკი არავითარ ძალას არ წარმოადგენს და მას, როგორც სხვა და სხვა პარტიისგან შემდგარ ჯგუფს, ერთ სახეირო გზით სიარული არ შეუძლია..

მართლაც, სათათბიროსთან არსებულმა პროგრესიულმა ბლოკმა ამ ბოლო ხანს დიდი უორგანიზაციობა, უსისტემობა და თავისი ნამდვილი მიზნების უარყოფა გამოიჩინა.

ან მეტს რას გააკეთებდა ისეთი ბლოკი, სადაც რეაქციონერები და რუსეთის ცნობილი ლიბერალები მოღვაწეობენ..

ახალი ამბავი.

ქუთაისი.

23 ივნისს ქალაქ ოზურგეთში კ. ფოცხვერაშვილმა წაიკითხა ლექცია: „ქართული სიტყვა მუსიკობა".

✦ თბილისს უკვე ჩამოვიდა კიევიდან ახლად დანიშნული დირექტორი 2-რე სავაჟო გიმნაზიისა ბ. უსპენსკი.

✦ ახალი წიგნები: ამ მოკლე ხანში გამოვა ი. ევდოშვილის საყმაწვილო მოთხრობები და გ. ქუჩიშვილის ახალი ლექსები.

✦ ქ. გუბერ. სახალხო მასწ. დამხ. საზოგ. მთავარ გამგეობას ხშირათ მოდის შეკითხვები, თუ რა მდგომარეობაში არის მასწავ. დამატებითი ჯამაგირების საკითხი. ამის გამო მთავარ-გამგეობის თავმჯდომარე მირიან ბასილიამ მიმართა სახალხო სკოლების დირექტორს და გამოარკვევია შემდეგი: 1. იმ მასწავლებელთ, რომელთაც უმსახურია 5 წელს—მიეცემათ 5 წ. დამატებ. ჯამაგირი. სათანადო კრედიტი უკვე გაიხსნა და ამ დღეებში [illegible] ლა რაიონის ინსპექტორებს.

2) ვისაც 5 წ. მეტი უმსახურია, იმათთვის დამატებითი ჯამაგირის მთელი წლის კრედიტი არის გახსნილი და გადაეცა ყველა რაიონის ინსპექტორს.

3) თვიური დამატებითი ჯამაგირების (იანვრისა და თებერვ. 5 მან. ხოლო შემდეგ თვეებში თითო თუმანი) ათი თვის კრედიტი გადაეცა იმ რაიონებს, სადაც დღიურს არ ღებულობენ, გადაეცათ აგრეთვე იანვრისა და თებერვლის ხვედრი ხუთხუთი მანეთი მიღებულ ხუთ მანეთზე დასამატებლათ.

4) დღიური კრედიტი ოზურგ., სენაკის, ზუგდიდ. მაზრებისათვის და ბათუმის ოლქისათვის როდის გადაეცემათ დირექციას ჯერ არ არის გამორკვეული.

5) ჯარში გაწვეულ მასწავლებელთა მოადგილეთა შესახებ შემდეგი ცნობაა დეპარტამენტიდან. ამ მიზნისთვის გადაეცემა ქუთაისის გუბერნიას 10700 მან., ხოლო როდის გადაეცემა ეს ფული ჯერ არ არის გამოკვლეული.

ვინაიდან მასწავლებლებს სხვადასხვა დამატებითი ჯამაგირები ნაწილ ნაწილათ ეძლევა და არა ერთ დროულათ, მ. ბასილიამ სთხოვა ბ. დირექტორს ყველა ეს ჯამაგირი ერთდროულათ და თავის დროზე ეძლეოდესთ მასწავლებლებს. დირექტორმა აღუთქვა, რომ სასტიკათ დაევალება ყველა რაიონის ინსპექტორებს ჯამაგირები ერთდროულათ და თავის დროზედ დაურიგონო.

✦ 21 ივნისს შესდგა კრება საქველმოქმედო კომიტეტისა ქუთაისის განყოფილებისა. განსახილავი იყო თხოვნები დაახლოვებით 15 კაცისა, რომელნიც თხოულობდენ ერთდროულ დახმარებას' ამ თხოვნების გარჩევა შემდეგისთვის გადაიდვა.

✦ ქუთაისში ჩამოვიდა სამკურნალო ბალახეულობის მომწყობ ორგანიზაციის რწმუნებული დ. ი. სოსნოვსკი.

✦ ქუთაისის მაზრაში სააბრეშუმო საქმეთა გამო წასული ი. გ. ქუთათელაძე ქუთაისს უკვე დაბრუნდა.

✦ სოფელ ნაგარევიდან გვატყობინებენ—სოფლად დაიარებიან ჩარჩები და ტყემალს ყიდულობენ ოყას 6 შაურად.

✦ ინტელიგენტი ქალი საჭიროა „რეგულიატორი"-ს კანტორის გამგეთ განცხადების შემოტანა შესაძლოა „კოოპერაციის" რედაქციაში, თბილისის ქუჩაზე ვლ. წერეთლის სახლში (ზედა სართულ-

ჩვენებური მნახველები.

(სურათი).

— სოფო!

— ბატონო.

— ქეთო ნახე?

— არა. როგორ? რა დაემართა?

— ავათ გამხთარა ასე უცებ. სამი დღეა, თურმე, ლოგინში წევს. მძიმე ავათმყოფია.

— ჩუ? ნუ მეტყვი, შე ქალო! ნეტავი რა დაემართა? რამ წააქცია ეს ლომივით ქალი ასე უცებ?

— ექიმები რას ამბობენ?

ექიმებმა ვერ გამოარკვიეს კიდევ, თუ რა ჭირს.

— ღმერთო მომკალი! მე დღესვე წავალ. ელისაბედსაც შევატყობინებ. იმან სონას აცნობოს და სონა თავის რძალსაც წამოიყვანს, ყველა ერთად ვნახავთ.

რა ქალი! რა მშრომელი! მარჯვე დიასახლისი!!. წვრილი შვილების პატრონი!.. ღმერთმა ნურაფერი გაუჭირვოს საცოდავს!!!

— მაშ, წახვალთ დღეს?..

— დიაღ წავალთ.

— თუ მოახერხო, სოფო, ყველა ერთად ნუ წახვალთ.

— რატომ?

— მიტომ, რომ ყველას ერთად, ეგებ, არ გაჩვენონ.

— როგორ? ავათმყოფის სანახავათ მივდივართ და არ გვაჩვენებენ?!

ეს, როგორ შეიძლება?! სად გაგონილა? ჩვენ, რუსეთში კი არ ვართ, საქართველოში ვართ.

ამოდენა ქალი გავიზარდე და ჯერ ეს ჩემს ყურებს არ გაუგონია!

ეს, ალბათ, სულ ჩვენი ნასწავლი ექიმების მოჩმახნულია.

— დიახ, სწორეთ იმათ უბრძანებიათ, რომ მნახველები არ მიიღოთო.

— მერე ეს კარგია? არა, მითხარი თუ ქალი ხარ, ეს განა მოსაწონია?!

ავათმყოფს, რაც მეტი მნახველები ჰყავს, უკეთესია გაერთობა, ისიამოვნებს..

— ეს კი მართალია, ჩემო სოფო, მაგრამ ნამეტანი ჩაკითხვა ვიცით ავათმყოფის:

„რავა ხარ, რა დაგემართა, როდის გახთი ავათ".

თვითეულ ამ კითვებზე უნდა მოგვცეს პასუხი ავადმყოფმა.

ავათმყოფი ერთია. მნახველი კი ასი და ორასი.

რამდენჯერ უნდა მისცეს პასუხი ავათმყოფმა მნახველს, რომ ყველას სურვილი დააკმაყოფილოს?..

მარტო ესეც კმარა, რომ ისეთაც დასუსტებული არსება კიდევ უფრო მოვქანცოთ და დავღალოთ...

— აპა, რა ვქნა, არ ვნახოთ?

— როგორ არა. წადით, ნახეთ, მაგრამ დიდხანს ნუ დარჩებით!

— თუ ასეა. შევალ დავენახვები... ვაცნობებ, რომ მის სანახავათ მიველი და გამოვბრუნდები.

— ძლიერ კარგი. ეს მშვენიერი აზრია. მაშ წადით, წადით და ნახეთ!

დილაა ..

ქეთოს ოჯახში ყველაფერი არეულია. ღამის ნათევ მომვლელებს ჯერ ვერაფრის მილაგება ვერ მოუსწრიათ, რომ კარები ღიაა და მნახველები თავისუფლათ შემოდიან.

ქეთოს სადარბაზო ოთახი უკვე სავსეა მნახველებით, უმეტესად მანდილოსნებით.

ვის არ ნახავთ აქ?! ყველას—უმაღლეს წრიდგან დაწყებული უბრალო მუშამდის.

ყველას, რაღაც მწუხარების დაღი ასვია.

ყველა გაჩუმებულია.

ყველა დროს ელის, რომ ავათმყოფთან შევიდეს და მიესალმოს.

ავათ[illegible] ოთახში, მომვლელს თითო [illegible], [illegible]ლი შეჰყავს

ხ[illegible] სხვებ[illegible]ჩუმეა.

[illegible] ნახოთ ავათმყოფი? გაისმა [illegible]ს ხმა.

[illegible] მხოლოდ ერთი რამ უნდა[illegible] ბევრს ნურას ეტყვით, სწყენს[illegible]

— [illegible], არა შენი ჭირიმე! ვნახავ, [illegible]ტყვას ვეტყვი და გამოვალ.

— მ[illegible]დით.

სოფო[illegible]დის.

— უი, მე კი გენაცვალოს სოფოს თავი! რა დაგემართა, ქალო?!

რა მოგივიდა? ასე უცებ, ასე მოულოდნელათ?! გუშინწინ აქ არ ვიყავი შენთან?!

კარგათ, მშვენიერათ იყავი?!

მოგიკვდეს შენი სოფო! აჰ! რა მოგივიდა ასე უცებ?!

ღმერთო მომკალი, ეს ლომივით ქალი რავა გამხთარა, რავა დალეულა და მე კი ახლა გავიგე...

— თუ შეიძლება შეამოკლეთ მუსაიფი... წასჩურჩულა მომვლელმა.

— მოგიკვდეს შენი სოფო, ჩემო ქეთო, რომ ამდენს ხანს შენი ავათმყოფობა ვერ შეიტყო?!.

— გაათავეთ...

— კი, ბატონო, კი, ახლავე. .

— როდის, როდის გახთი, შენ გენაცვალე ავათ?

— ხუთი დღეა.

— რითი? რას ამბობენ ის წყეული ექიმები?!

— თუ შეიძლება მოსპეთ ბატონო..

— ამ წუთში აი, ერთს კიდევ ვკითხავ და წავალ!

— არ იციან ჯერ რით ვარ ავათ.

— აჰა როდის გაიგებენ?! ვაიიი, გადააშენა ისინი ჭირმა!! რაც ახლა ავათმყოფობაა, ყველა იმათი მოგონებულია! აპა, მითხარი, შენ გენაცვალე, სად იყო წინეთ ამდენი ავადმყოფობა?.

— ბატონო, თუ შეიძლება, გაათავეთ, ავადმყოფი დაიღალა!

— ერთს კიდევ და წავალ!

— ბატონო, ავადმყოფს წყენს ამდენი ლაპარაკი და რა ვქნათ?!

— მართლა გწყენს, ქეთო, ჩემი ლაპარაკი?!

— არა, რავა მწყენს!. ზრდილობიანათ უპასუხა ქეთომ.

— აა! ხომ გითხარით!

ქეთოს ჩემი ლაპარაკი არასოდეს არ მოწყინდება და არც აწყენს!

ახლა შვიდობით, შენ გენაცვალე. კიდევ მინდოდა შენთან ლაპარაკით გავმძღარიყავი, მაგრამ დღეს ეს იკმარე, ხვალ სულ ადრე მოვალ!

ექიმებს არაფერი დაუჯერო. ლაპარაკი და გართობა ავადმყოფსაც მოუხდება და კარგათ მყოფსაც.

შვიდობით!

— შვიდობით? ძლივს, სუსტის ხმით წამოიკვნესა ქეთომ.

უჰ! მადლობა ღმერთს, წავიდა. ხვალ თუ მოვიდეს აღარ შემოუშვათ.. ახლა ცოტას მოვისვენებ. ჯერ ნურავინ შემოვა. თქვა ქეთომ და კედლისაკენ პირი იბრუნა.

— შეიძლება ავადმყოფის ნახვა?! გაისმა კიდევ, ცოტა ხნის შემდეგ ოთახში უცნობის ხმა.

— კი, ბატონო, მაგრამ ცოტა მოითმინეთ; წუხელი არ უძინია.. ძლივს ახლა, ცოტა მიიძინა.

ამასთან ისიც უნდა გთხოვოთ, რომ ბევრს ნუ ელაპარაკებით, ნურც იმას ეტყვით, რომ ძლიერ გამხთარია, წყენს. ან კი რა საჭიროა ამაზე ლაპარაკი?.

— არა, შენი ჭირიმე! მაგას რავა ვეტყვი?! მე ვიცი რასაც ვეტყვი! რავა, პირველად ხომ არ ვხედავ ავადმყოფს?!

იცოცხლეთ მე ის მენახოს და ვიცოდე კიდეც თუ რა იამება ავადმყოფს და რა არა...

ამასობაში ხანმაც გაიარა. მნახველების რიცხვი თანდათან მატულობს.

ოთახში ცუდი ჰაერი დგება.. ფანჯრებს აღებენ, ჰაერს წმენდენ...

— ვაი! აჰ! აჰ! გამოისმა ოთახიდან ავადმყოფის კვნესა.

— გაიღვიძა. შეიძლება ახლა ნახვა?!

— ამ წუთში! ჯერ მე შევალ, მომითმინეთ!

ცოტა ხანს შემდეგ.

— მობრძანდით!

— გამარჯობა ქეთო! რავა ხარ.

— გმადლობთ. ვარ, როგორც მიყურებ?!

— რაღა გიჭირს, მშვენიერათ ხარ! ასე კარგათ არასოდეს არ მინახავხარ! ფერზე კარგათ ხარ და ხორცზე! იფ! იფ! ჯვარი გწერია! ვინ თქვა, რომ ქეთო გამხთარიაო!! გამხდარი კი არა მშვენიერად ხარ, მშვენიერად! ასე სუქნათ შენ არასოდეს არ ყოფილხარ! ნუ გეშინია! მეც ვიყავი ასე ავათ, მაგრამ ღვთის მადლით მოვრჩი და აა, ხომ მხედავ ფეხზე დავიარები!!

— თუ შეიძლება ცოტა.....

— კი, ბატონო, კი, ამ წუთში!

— კი, შენ გენაცვალე, შენ მალე მორჩები! და დაიწყ.....

— შეამოკლეთ.....

— კი, ბატონო, ამ წუთში. ერთს მარტო ვიკითხავ და წავალ! თავს მოუარე ქეთოს ვენაცვალე და ნურაფრის ნუ გეშინია!. შვიდობით! ღმერთმა შვიდობით მაჩვენოს შენი თავი!...

— უცნაური, ხალხი კია ეს ჩემი მნახველები, წამოიკვნესა ქეთომ.

— როგორ, გენაცვალე?.

— როგორ და ზოგი მეუბნება ძლიერ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ში), ან ექიმ შენგელიასთან (გენერლის ქუჩა, საკუთარი სახლი).

ავანსი. წევრი-კოოპერატივებიდან „რეგულიტორის-კასაში 22 ივნისს შემოვიდა 1641 მ. შაქრისა და ჩაისთვის ბეთ გასაგზავნათ

✦ დაჯილდოვება: პოდპორუჩიკი ალექსანდრე ალექსის ძე მარგველაშვილი დაიჭრა მეოთხეთ ავსტრიის ფრონტზე მარჯვენა გვერდში. დაჯილდოებულია წმინდა გიორგის ჯვრით 4 ხარისხის; წმინდა ანას ჯვრით 4 და 3 ხარ. და სტანისლავის 4 და 3 ხარისხით.

იგი ამ ჟამათ იმყოფება კიევის საავადმყოფოში.

✦ აბრეშუმის პარკი გუშინ 36—35 მან. იყიდება.

✦ გუშინ, დილის მატარებლით ოზურგეთიდან ქუთაისს დაბრუნდა ქუთაისის გუბერნატორი გრაფი გუდოვიჩი.

✦ 23 ამ თვეს, ხუთშაბათს, საღამოს მატარებლით ბათუმიდან ქუთაისს დაბრუნდა ქუთაისის საგუბერნიო აგრონომი ვასილიევი.

✦ დღეს, დილის მატარებლით ქუთაისიდან ფოთს გაემგზავრა ცნობილი ლექტორი ალექსანდრე გარსევანიშვილი.

✦ სასწავლო ოლქის ინსპექტორი ბ. ლარიონოვი კავკასიიდან უკვე წავიდა.

✦ კავკასიის არმიის მსროლელ რაზმისათვის საჭიროა პერისკოპები, რომლის დამზადებაც შეუძლიათ მოწაფეებს. მსურველთ შეუძლიათ მიმართონ ქ. კლას. გიმნაზიის დირექტორს ბ. არგუნსკის.

✦ ამ დღეებში მეფის მოადგილეს წარუდგება ქ. თავად-აზნაურთა მიერ არჩეული კომისია, რომელსაც დაავალეს იშუამდგომლონ მეფის მოადგილის წინაშე, რათა ქ. გიმნაზიის ყოფილი ინსპექტორი ბ. ს. ხუნდაძე დაბრუნებულ იქნას თავის თანამდებობაზე.

სოფლად

საჩხერე. საჩხერის თეატრის კურთხევა, რომელიც 19 ივნისს უნდა მომხდარიყო, სხვა დროისთვის გადაიდვა.

— საჩხერის ბაზარზე შემოტანილი სიმიდი უკვე გაჩნდა. ფუთი 5 მ. იყიდება. მყიდველები სიმიდს ემდურიან. იძახიან: მძაღე და უგემურიაო. ამიტომ მოსულ სიმიდს დიდი გასავალი აღარ აქვს. ხალხი ისევ სოფლის სიმინდს ეტანება, მაგრამ ვერსად შოულობენ. თუ იშოვნეს სადმე კოდი 8—9 მანეთამდე იყიდება.

— საჩხერეში ახლა შაბიამანი საკმაოა. გირვანქა 2 მანეთად იყიდება.

— საჩხერის ხიდის აგება კვლავ დაუთავებელია, ადამიანი ზედ გაჭირვებით გადის. ურმისა და საქონლის ხიდზე გაყვანა ყოვლად შეუძლებელია.

— საჩხერეში კოოპერატიული მაღაზია უკვე მუშაობს, მაგრამ მისი მოქმედება ჯერჯერობით შეზღუდულია კოოპერატიულ მაღაზიას მხოლოდ პურის ფქვილი აქვს. ამ შემთხვევაში მთელი ბაზარი კვლავ ჩარჩების ხელშია ჩავარდნილი. საქონელს, როგორც სურთ ისე ყიდიან. გირვანქა შაქარი ორ აბაზათ იყიდება, გირვანქა საპონი ორ აბაზად.

— აკაკის დაბადების დღე, 9 ივნისი, საჩხერემ ვერაფრით ვერ აღნიშნა, რაც არ ეპატიება ადგილობრივ ინტელიგენციას.

მამულები გვეძიდება.

„მჩხავანა კატა თაგვს ვერ დაიჭერსო“ ნათქვამია. ეს ბრძნული ხალხური ანდაზა სწორედ ჩვენ საქმიანობაზე არის ზედ გამოჭრილი. ჩვენ დიდი ტეორიების, ფანტაზიების ხალხს გვიწოდებენ და სწორეთ რომ მართალია. რამდენათაც ბევრია ფანტაზიორი სამწუხაროდ, იმდენათ ნაკლებია ჩვენში, ჩვენი ხალხის რეალური ტკივილების შემამსუბუქებელი, მოჭირნახულე და ორგანიზატორი. თითქმის არ არის ჩვენში თაოსანი საქმისა და სწორეთ ეს არის, რომ ხშირათ, გულწრფელ მოაზროვნე ქართველს ეს გარემოება აღონებს და აფიქრიანებს.

ქართველ ხალხს თავის ისტორიულ ცხოვრებაში ხშირათ ქონია შავი დღეები, რომელსაც მან დასძლია და დღემდის შეინარჩუნა ენა და ტერიტორია, რომელიც აუცილებელი საფუძველია ყოველი ერის ცხოვრებისა, მაგრამ დღევანდელი ხანა სულ სხვანაირია; თუ უწინ მტრები ჩვენ ხალხს ესხმოდენ თავზე და აწიოკებდენ და ამას მედგრათ იგერიებდა. ახლა ის მტრები დიპლომატიურ სამოსელში მოვლინებიან საქართველოს და ძირს უთხრის შეუმჩნევლათ. მეოცე საუკუნე ქართველი ერის ცხოვრებაში ნამდვილი ყოფა არ ყოფნის საუკუნეთ ჩაითვლება. ამ საუკუნემ უნდა გადაწყვიტოს ქართველი ხალხის ბედი მისი სისხლით მორწყულ, განოყიერებულ მიწა-წყლის შენარჩუნებისა თუ დაკარგვის საკითხი. ბევრი დაიწერა ჩვენი მამულების სხვის ხელში გადასვლის შესახებ, ბევრი ლამაზი სიტყვები წარმოითქვა კაბინეტებში, მაგრამ ნამდვილი რეალური გამოხატულება არავითარ სურვილს არ მიუღია და ისევ სურვილადვე დარჩენილა. არ გამოჩენილა ისეთი მოთავე, ინიციატორი, რომ ჩვენი ხალხისთვის გზა ეჩვენებიოს და პრაქტიკული ნაბიჯი გადაედგას.

როგორც დანამდვილებით გადმოგვცეს, ამ ჟამათ სრულიად მუქთად იყიდება ადგილები აფხაზეთში. ყოფილა შემთხვევა, რომ 150 დესეტინა მამული ერთ ფარგალში ერთ უცხო კაცს ტომით (სომეხს) უყიდია ხუთ თუმნათ დესეტინა, ქცევას მოუდის 20 მანათამდე. ამდენი ადგილი თითქმის $^{1}/_{2}$ მაზრაა. ამასთანავე ისიც გადმოგვცეს, რომ საუცხოვო ნაყოფიერი ხე-ტყიანი ადგილები არისო. ყველა ეს ხდება ისეთ დროს, როდესაც ჩვენს გლეხს (როგორც მაგალითად, რაჭაში, ლეჩხუმში, ოკრიბაში და სხვაგან.) ადგილის სივიწროვით სული ხდება, ორიოდე საჟენი მიწისთვის ძმა ძმას კლავს საზღვარზე და აი ამ დროს ჭკვიანი შვილი უცხო და ბოგანო ერისა ათას ქცეობით ყიდულობს საქართველოს მიწა-წყალს.

ასეთ ფრიად საჭირბოროტო საკითხების დროს ჩვენ უბრალო უმნიშვნელო საგნებზე ერთმანეთს თავს ვამტვრევთ და ერთი მეორის გინება უმწვერვალესათ განვავითარეთ და ვინ იცის სანამდი მიგვიყვანს ასეთი მოქმედება. მაშინ როდესაც გარეშე ერის წარმომადგენელთ აქვთ მჭიდრო ორგანიზაცია და ათას გვარი თანხები, თანაც ყავთ აგენტები, რომლებიც იბევებენ და ყიდულობენ ჩვენ ადგილებს. ყველა ეს ხდება ჩუმათ და [illegible] გაუგებრათ.

ნუ თუ ისე [illegible] ჩვენი საზოგადოება და არ გამო[illegible] ისეთი ადამიანი, რომელიც ამ [illegible] საქმეს ითავებს.

[illegible] რაზნიჩი

საჭიროა მეთ[illegible]) ჩრი[illegible] ორგანიზაცია, საჭიროა [illegible] ვიგდეთ [illegible] ვის უნდა მიმართოს [illegible] დგილების შესახებ [illegible] ჩრ[illegible] გასაგებით და რაც შეეხება [illegible] თვითონ გამონახავს მას [illegible] მერმისთვის გადადებ[illegible] შეუძლებელია.

ამ საშვილიშვილო საქმეში დიდი სარგებლობის მოტანა შეუძლიათ საშუალო და უმაღლეს სასწავლებელთა მოწაფე სტუდენტობას, რომლებიც ზაფხულობით სოფლათ ცხოვრობენ და რომელთაც კარგი იქნება რომ მოკრიბონ სტატისტიკური ცნობები სად და რა ფასში იყიდება მამულები.

ა. ნიშნიანიძე.

თბილისის პოლიტეხნიკუმი.

თითქმის ნახევარ საუკუნის ყოყმანის შემდეგ ქ. თბილისს რუსეთის „პარლამენტმა“ პოლიტეხნიკუმის დაარსების უფლება მიანიჭა.

თუ რა იყო დღემდის ამ ყოყმანის მიზეზი რუსეთის მმართველ წრეების მხრივ, ეს ქართველმა საზოგადოებამ საკმაოდ უწყის.

დღეს ჩვენ [illegible] რამდენიმე სიტყვით შევეხოთ თბილი[illegible] ამოსწყ[illegible]ტეხნიკუმის საკითხის გარშემ[illegible] ზე მეტი [illegible].

პოლიტეხნი[illegible] უკან დაიხ[illegible] თბილისის სომხის შოვინ[illegible] ცხენდ[illegible] ზრახვებით გამოვიდე[illegible] მომავალი პოლიტეხნიკუმი[illegible] გასცურა[illegible], სადაც თვითონ იყვნენ [illegible] და ბატონობდენ.

სახელდობრ [illegible] რაც შეეხება თვით ადგილს, [illegible] პოლიტეხნიკუმისათვის შერჩ[illegible], უვარგისად არის ცნობილი [illegible] სასანიტარო კომისიის მიერ. ამის შესახებ ბევრი დაიწერა თავის დროზე და ბევრმა ავტორიტეტიულმა პირებმაც თავისი შეხედულება გამოსთქვეს.

როგორც ვიცით, თბილისის პოლიტეხნიკუმისთვის ქართველ თავად-აზნაურობას მომზადებული ჰქონდა საუკეთესო ღირსების მამული საბურთალოზე, სადაც ჰავაც გაცილებით ბევრად უმჯობესია და ადგილ მდებარეობაც უფრო შესაფერია, ვიდრე ნავთლუღისა, მაგრამ სომხის პლუტოკრატია, პარტიული თვალსაზრისით, სოლოლაკ ავლაბარ ნავთლუღის შესანარჩუნებლად მეფის-ნაცვალს აწ განსვენებულ გრ. ვორონცოვს შეევედრა და პოლიტეხნიკუმისათვის ნავთლუღი დაამტკიცებია.

საყურადღებოა გავიხსენოთ გენერალ გაბაშვილის დიალოგი გრ. ვორონცოვთან: „კრულვა წყევლით მოიხსენიებენ მომავალი პოლიტეხნიკუმის მოსწავლენი იმ პირთ, ვინც ისინი ნავთლუღის აშმორებულ ადგილას ჩაჰყარაო:

ამ რიგად, ცხადია, თუ როგორის ხერხით და მახინაციების წყალობით და დამტკიცებით ხელმძღვანელობდა სომხის პლუტოკრატია თბილისის პოლიტეხნიკუმის საკითხში.

ჩვენთვის სულ ერთია თბილისის რომელ ნაწილში იქნება გაშენებული პოლიტეხნიკუმი, მაგრამ სულ ერთი არ არის ახალგაზრდობისათვის, რომელსაც მოუხდება აქ სწავლა და ჯანმთელობის დაკარგვა, მაშინ როდესაც პოლიტეხნიკუმისთვის საუკეთესო ადგილი მოგვეპოვებოდა...

თუ რამდენად სამართლიანი იყო სომხის პლუტოკრატიის საქციელი პოლიტეხნიკუმის საკითხში, ამას მომავალი თაობა განსჯის და შესაფერ მსჯავრსაც დასდებს.

დღეს კი, რადგან პოლიტეხნიკუმს უკვე საძირკველი ეყრება, ჩვენ გვინდა აღვნიშნოთ, რომ ჩვენი ქვეყნის ინტერესებისთვის საჭიროა მომავალ პოლიტეხნიკუმში საპატიო ადგილი დაეთმოს სამშობლო ენას და ჩვენი ქვეყნის გაცნობა-შესწავლის საქმე მკვიდრ ნიადაგზე იყოს დაყენებული, წინააღმდეგ შემთხვევაში იქიდან გამოსული სპეციალისტები ჩვენი ქვეყნისთვის გამოუსადეგარი იქნებიან.

ირ — დი.

პატარა ფელეტონი.

„მემარჯვენეთა ნადიმი.“

სატახტო ქალაქის ერთ ქუჩაზე მეფურად მორთულ სასახლეში მემარჯვენეთ ძმური ნადიმი გაემართათ. . ისმოდა მხიარული სადღეგრძელოები, ისმოდა შამპანური... აქ შეხვდებით სახალხო წარმომადგენლობის თავჯდომარეს როძიანკოს, რომელმაც სათათბიროში „საერობო რეფორმების საკითხი უარყო“ და მემარჯვენეებს „გერმანელთა ძალმომრეობის საკითხის დაყენებაში ხმა მისცეს...

მართლაც, მემარჯვენეები ძლიერ მხიარულობდენ... და განა არ ჰქონდათ სამხიარულო? მათ ერთი დაკვრით დაამხეს ძლიერება თუ უძლურება პროგრესიულ ბლოკისა, თავზარი დასცეს ვილჰელმს, რუსეთში გერმანელთა ძალმომრეობასთან მებრძოლ ორგანიზაციის შედგენით. .

აი, აგერ ადგა ერთი მსუქანი მემარჯვენე მოიყუდა ჭიქა და იძახის: გაუმარჯოს ჭეშმარიტ რუსობას, ძირს ებრაელები და სხვანი, მათთვის არა თუ უფლებრივი გათანასწორება, არამედ ზარბაზნის ტყვიის გაზიარებაც კი არ მემეტება თანასწორადო; გერმანელთა მიერ დატოვებული მამულები სულ ჩვენ უნდა დაგვრჩეს გლეხობას ნებას არავინ მისცემს, რომ იგი შეიძინოს..

გაუმარჯოს ჩვენს ძლიერ ფრაქციას... ურა...

ამ დროს გაიღო კარები და შემოვიდა რუსეთის მოგზაური პარლამენტარიები, მათ შორის მილიუკოვს ინგლისელ მხედრის ქუდი დაეხურა ..

წამოდგა შეზარხოშებული როძიანკო და მიმართა მოგზაურთ: მერცხლებო რა მოგვიტანეთ ევროპიდან. რას გვირჩევთ სასურსათო საკითხის და სპეკულიაციასთან ბრძოლისა და სხვადასხვა რეფორმების შესახებ?

მილიუკოვი: მაგისთანა უბრალო საკითხები ევროპაში არ არსებობს. ჩვენ მოვრიგდით ჩვენს დიდებულ მოკავშირეებთ ამ გვარად: სტამბოლი სრუტეებითურთან ჩვენ უნდა დაგვრჩეს... და მერე რა საუცხოვო იქნება პრინცების კუნძულებზე, რომ ორ სართულიან სახლს წამოვჭიმავ და აღმოსავლეთურად დავსტკბები.. ნამდვილი ფაშა ვიქნები.

ჩვენც გვინდა ჩვენს სტამბოლში, სახლები შეჰყვირეს ყველა მემარჯვენეებმა და ყველამ მოგზაურ მერცხალ პარლამენტარიების სადღეგრძელოები შესვეს.

Ser·

მეურნეობის შესახებ.

„ეკონომიური თავისუფლება საძირკველია პოლიტიკური და გონებრივი თავისუფლებისა“.

ხტ. გუვინდი.

ჩვენ არა ერთხელ გვსმენია ჩვენი მეურნეობის უმწეო მდგომარეობის შესახებ. არა ერთხელ აღუნიშნავს ჩვენს გამოცემებს ის დაბრკოლებები, რომელიც წინ ეღობება მეურნეობის განვითარებას და ხელს უშლის მეურნეებს თავის შრომას მეტი ნაყოფი გამოაღებინონ. ყველამ იცის, რომ სასოფლო მეურნეობის პროგრესი დამოკიდებულია საერთო პირობებზე; თუ ქვეყნის ეკონომიური განვითარება ნორმალურ კალაპოტში არ არის ჩაყენებული, მაშინ მეურნეობაც შეფერხებულია. სასოფლო მეურნეობის დაცემის ამ საერთო მიზეზებს ჩვენში ზედ ერთვის ზოგი განსაკუთრებული [illegible] რივი ხასიათის მიზეზებიც. [illegible] მიწის სივიწროვე და მისი მფლობელობის გამოურკვევლობა, სოფლად დარჩენილი ბატონ ყმური ნაშთები, ათასგვარი მავნე ჩვეულებები და ძველი ტრადიციები. ჩვენი ქვეყნის ბევრ კუთხეში სულზე ერთი ქცევა მამულიც კი არ მოდის და ჩვენებური გლეხის მთელ ასავალ დასავალს ხშირად მარტო სამოსახლო მიწა შეადგენს. ამიტომ არის, რომ ჩვენი სოფლებიდან მრავლად მიეშურებიან ქალაქებსა და სამრეწველო ცენტრში, რომ იქ დღიურ მუშაობაში აღებული ჯამაგირით, სოფელში ცოლ-შვილი გამოკვებონ და სავალდებულო საზოგადო და სახელმწიფო ხარჯები გაისტუმრონ.

ჩვენებური გლეხი თუ მთლად არა — სანახევროდ მაინც დღიური მუშაა. იშვიათია გლეხის ისეთი ოჯახი, საიდანაც ერთი ან ორი მუშა ხელი ქალაქში არ იყოს წასული, რაც უმეტესად გურია-სამეგრელოს ემჩნევა. მეგრელ გლეხს რომ ჰკითხო — შვილი სად გყავსო, ის მაშინათვე მოგიგებს: „ქირის საშოვნელად გავგზავნე ქალაქშიო“. მიწის ასეთი სივიწროვე ერთი მთავარი მიზეზთაგანია სასოფლო მეურნეობის განუვითარებლობისა. აგრეთვე სასოფლო მეურნეობის წინსვლას მესაკუთრეთა მდგომარეობა უშლის ხელს. ჩვენში არსებობს მთელი სოფლები და კუთხეები, სადაც მიწას იურიდიული მესაკუთრეები არა ყავს და ხშირად ერთსა და იმავე ნაჭერ მამულზე დაუსრულებელი დავა-ჩივილია სასამართლოებში; ყოველივე ეს უფრო საგრძნობლად ზდის მიწის სივიწროვის მწვავე შედეგებს. საჭიროა ამას სერიოზული ყურადღება მიექცეს, საჭიროა რაიმე რადიკალური ზომების მიღება უმიწაწყლობით კრიზისის თავიდან ასაშორებლად.

მეორე უმთავრესი მიზეზი სასოფლო მეურნეობის უმწეო მდგომარეობისა, ეს სოფლად დარჩენილი ბატონ-ყმური ნაშთებია, რომლის მაგალითი ბევრია სამეგრელოში და განსაკუთრებით კი ქართლის სოფლებში, თუმც ეს სამარცხვინო ინსტიტუტი ჩვენში 1864 წელს გაუქმდა, მაგრამ ბატონ-ყმობის ნაშთები ისევ ძალაში დარჩა. განსაკუთრებით ეს ჩვენ სოფლებზე ითქმის, სადაც დროებით ვალდებულობა გუშინ გადავარდა, ხოლო ხიზნობა ჯერეც დაცულია. მართალია, ბატონ-ყმობა გადავარდა, მაგრამ ამით გლეხის პიროვნება სრულიად არ განთავისუფლებულა. ის განთავისუფლდა იურისტიულად, მოისპო მისი პირადი დამოკიდებულება, მაგრამ ეკონომიურათ ის მაინც მონობაში დარჩა. ამით აიხსნება ის გარემოება, სასოფლო მეურნეობის განვითარება მაინც ვერ ჩადგა ნორმალურ კალაპოტში. იურიდიულად განთავისუფლებული გლეხკაცობა, ფაქტიურად ეკონომიურ დამოკიდებულებას ვერ აშორდა და ამიტომ არ მიეცა მის შრომას ხვავი და ბარაქა. აი, სწორეთ ეს გარემობა უდევს სარჩულად ჩვენი სასოფლო მეურნეობის დაცემას. აგრეთვე ეკონომიურ დაუძლურებას ხელს უწყობს სხვადასხვა მავნე ჩვეულებები და ძლიერი ტრადეციები, რომელსაც ჯერ კიდევ მაგრათ აქვს ფესვები გამდგარი, ჩვენს არა თუ მივარდნილ სოფლებში, არამედ ცოტათ თუ ბევრათ კულტურულად აღორძინებულ დაბა-ქალაქებშიაც — კი: სხვადასხვა დღეობების გადახდა, მეხევით ტირილი და სხვა აი მთელი გროვა მიზეზი ეკონომიური კრიზისის შეიქმნისა, აი რა გვღუპავს ჩვენ და ჩვენს სოფლებს რეგრესისაკენ მიაქანებს...

მართალია, ჩვენი კუთხის ეკონომიური ცხოვრება მეტად გაუვითარებელია, მაგრამ, თუ დავაკვირდებით სოფლის დღევანდელ ცხოვრებას, მას ცოტათ თუ ბევრათ გამოცოცხლება ეტყობა და ძველს კარჩაკეტილ ცხოვრებას დიდი მანძილით გაშორდა. დღევანდელი სოფლები მცირეოდენი გამონაკლისით, მჭიდროთ დაკავშირებული არიან ნივთიერი ურთიერთობით ქალაქებთან და სხვა კუთხეებთან. სოფლის ნაწარმოების ერთი დიდი

გამხდარი ხარო და ზოგიც გასუქებულიო.

ვის უნდა დავუჯეროთ?!

— ნურც ერთს, შენ გენაცვალე?!

— მართლაც, არავის არ უნდა დაუჯეროთ! უცნაურია ეს ჩვენი ჩვეულება! მნახველების მუსაიფი!?.

როდის, როდის ექნება ამას ბოლო?!

— წკრრრ... წკრრრ..!

— გახედეთ, ვიღაც კიდევ მოვიდა.

— ექიმი მობრძანდა! გთხოვთ გამობრძანდეთ ავადმყოფის ოთახიდან! გაისმა უცებ ოთახში ხმა.

— რავა ბრძანდებით! როგორ გაატარეთ ღამე?. ეკითხება ექიმი.

— ისე, როგორც გუშინ.

— ავათმყოფობას არაფერი ცვლილება არ მიუღია?.

— არა.

— მაშ ახლა კიდევ გნახავთ და სხვა წამლებს გამოგიწერთ..

— ეს მნახველები, ყველა იყო თქვენთან?.

— დიახ, ბატონო! მაშ რა ვქნათ? ჩვეულებას ასე ადვილათ ვერ უარვყოფთ?!

— რას ბრძანებთ, რისი ჩვეულება, რა ჩვეულება?!

რაც დღეს აქ ხალხია, ეს თუ ყველა ავათმყოფთან იყო, რა მოარჩენს ამას?.

— ჩემი შრომა ფუჭეთ ჩაივლის, რამე უნდა მოვახერხოთ!.

— რა ვქნათ, თქვენი ჭირიმე?.

ჩვენის მხრივ უარის თქმა ძნელია.. ყველა ჩვენი ოჯახის მოკეთეა, კეთილის მდომი, მოყვარე და ნათესავი.

— მაშ, მაპატიეთ, ერთს რამეს ვიხუმრებ! ვნახოთ, ეგებ იმოქმედოს?!

— ინებეთ, თქვენი ჭირიმე!!

ექიმმა გაათავა ავათმყოფის დახედვა, გამოიწერა წამლები, დაიბანა ხელი და სადარბაზო ოთახში გამოვიდა.

მნახველები ყველანი ზეზე წამოდგენ...

ექიმის სახელს ღრმა ფიქრების დაღი ესვა. რაღაც გულნატკენი სახე ჰქონდა.

— ბატონებო! გთხოვთ დღეის იქით ამ ოჯახში ფეხი არვინ შემოდგას. მთელი ამ ოჯახის ჰაერი მოწამლულია ..

ავადმყოფის ნახვა აღარ შეიძლება...

— რატომ, რატომ, ბატონო ექიმო?!

ყველა მიცვინდა და სიტყვის დასრულება აღარ აცალეს.

— რატომ და დღეს დავრწმუნდი, რომ ავათმყოფს შავი ჭირი სჭირს და ყველასთვის ძლიერ საშიშია. გადამდები ავათმყოფობაა.

უცებ ყველას მუხლები ჩაეკეცა. ენა ჩაუხჩდა.

ცოტა ხანს ოთახში სიჩუმე ჩამოვარდა. ყველა, ფეხაკრეფით ერთი მეორეს გაჰყვა.

ოთახი დაცარიელდა...

ექიმმა გამოიხედა. ოთახში ერთი მნახველიც არ მოიპოვებოდა.

— ხა! ხა! ხა! მადიანათ გადიხარხარა.

— აი, ჩემმა ხერხმა რა მშვენიერათ იმოქმედა?!

დაგარწმუნებთ, რომ ხვალ ერთსაც ვერ ნახავთ ამ ქუჩაზე გამოვლილს?!

მართლაც. უცნაურათ იმოქმედა ხალხზე ექიმის სიტყვებმა.

ქეთოს სახლების კარებმა შეისვენეს...

მეორე დღეს ქეთოს ოჯახში ირიოდე ახლობელ ნათესავების მეტს ვერავის ნახავდით..

თეოფ. ხუსკივაძე.

დ. ოჩემჩირე.

ნაწილი დღეს უკვე გადის ბაზარზე და იქ იყიდება.

ჩვენი ქვეყნის, განსაკუთრებით გურია-სამეგრელოს მცხოვრებლების, ერთ უმთავრეს შემოსავალს აბრეშუმის ჭიის პარკი შეადგენს, რომლითაც ჩთელი წლის განმავლობაში ათასნაირ სხვადასხვა გადასახადით გატყავებული მცხოვრებლები ერთდროულათ, ცოტათი მაინც, აკმაყოფილებენ თავის წვრილმან-მოთხოვნილებას. მაგრამ ეს შემოსავალი ხალხის დიდ ნაწილს არ ხვდება. თუმცა გლეხი შრომასა და გარჯას არ ზოგავს აბრეშუმის ჭიის მოსავლელათ, მაგრამ ბოლოს ის მაინც პირში ჩალა გამოვლებული რჩება ამის ერთი მიზეზთაგანია ჩვენი ხალხის უცოდინარობა. ის შესაფერად ვერ უვლის აბრეშუმის ჭიას, ვინაიდგან მან არ იცის მისი წესიერი მოვლა პატრონობა და ამიტომაც ჭიის უმეტესი ნაწილი ფუჭდება აბრეშუმის ჭიის მოვლას მცოდნე ადამიანი სჭირია, რასაც მოკლებულია დღეს ჩვენი სოფლები. ჩემის აზრით, ამ საქმეში დიდ დახმარებას გაუწევს ოჯახს, თუ იგი გამოიწერს „სასოფლო გაზეთს“, სადაც გასაგები ენით იბეჭდება ყველა სამეურნეო და საოჯახო ცნობები. მეორე უდიდესი მიზეზი არის თესლის გვიან შეძენა და ისიც არა საიმედო ფირმის*). ეს რომ არ გამეორდეს და მომავალში დიდი ნაწილი არ დარჩეს აბრეშუმის კეთებით გულ ნანატკენი, საჭიროა კოოპერატიულმა ამხანაგობებმა, რომლებიც ბლომად მოგვეპოება, დაიკვეთონ საიმედო ფირმიდან თესლი და დაგზავნონ თავ-თავის რაიონებში, რითაც დიდ დახმარებას გაუწევენ ხალხს.

ჩვენ სანიმუშოთ მოვიყვანეთ ერთი დარგი ჩვენი სასოფლო მეურნეობის ნაწარმოებისა და მოკლეთ აღვნიშნეთ მისი ბედ იღბალი გურია-სამეგრელოში. მიუხედავათ ყოველგვარი დაბრკოლებისა და მიზეზისა, ჩვენში, ცოტათ თუ ბევრათ, მოყავთ აბრეშუმის ჭიის პარკი და გამოაქვთ გასასყიდათ. მერე ვის უვარდება ხელში ასეთი წვითა და დაგვით მოპოვებული ნაშრომი? სოფლის ჩარჩ ვაჭრებს. მერე რათ ხდება ასე?—შენიშნავს გულუბრყვილო მკითხველი. ჩვენ და საუბედუროდ, ჯერჯერობით ჩვენი სამეურნეო ნაწარმოები თავის სოფელს ან მახლობელ დაბას იშვიათად შორდება. აი, ეს სწორედ საზოგადო ნაყოფია ჩვენი ეკონომიური ჩამორჩენისა. ჩვენებური მეურნე ვერ იჩენს შესაფერ ნიჭს, რომ საკუთარ ნაწარმოებს ბაზარი მოუპოვოს და მით ნივთიერად წელი მოიმაგროს, რათა? იმიტომ, რომ მისთვის სულ ერთია, ადგილობრივი თუ მოსული ჩარჩი ჩალისფასად ჩაიგდებს ხელში მთელ მის მოსავალს, რადგან გლეხს შორს წასვლა არ შეუძლია, ის არ იცნობს ბაზარს და არც ის იცის თუ როგორ მონახოს იგი

და აი, აქ სოფლის მეურნესათვის საჭიროა არა მარტო აგრონომიული ცოდნა, არა მარტო ის, თუ რა დათესოს ან რა დარგოს და როგორ მოუაროს მას, არამედ ისიც, თუ როგორ გაასაღოს თავისი ნაწარმოები, სად მოუპოვოს მას მყიდველები. უამისოთ კი მისი შრომა ნაყოფს ვერ მოიტანს და იგი ნივთიერ კეთილდღეობას ვერ მიაღწევს. ცხადია, სოფლის მეურნეობის აღორძინების ერთი პირობა სამეურნეო საქონლის გასაღებაა. ამას უნდა მიექცეს დიდი ყურადღება ჩვენში ხოლო საქმის მოსაწესრიგებლად საჭიროა კავშირი. ამისათვის საჭიროა დაარსდეს საშუამავლო კოოპერაცია, რომელიც კერძო მეურნეთა და ბაზრის შუამდგომი ორგანიზაციაა.

როგორც ზევითაც ვსთქვით, ჩვენი სასოფლო მეურნეობის ახლანდელი მდგომარეობა ყველას აშკარათ უმტკიცებს საშუამავლო კოოპერატივების მიუცილებელ საჭიროებას აბრეშუმის პარკი, ღვინო, სხვადასხვა ხილი, შინაური ფრინველები —აი, ის უმთავრესი დარგები მეურნეობისა, რომელის განვითარებასაც შეუწყობს ხელს საშუამავლო კოოპერაციები. საჭიროა ყველა ამას ჯეროვანი ყურადღება მიექცეს. საჭიროა ამთავითვე მივხედოთ სოფელს, ცოტათ თუ ბევრად გავაუმჯობესოთ მისი ეკონომიური ზრდა—განვითარება და ამით შევუმსუბუქოთ ის მძიმე ტვირთი, რომელიც დღეს მას ლოდივით გულზე დასწოლია.

ვ მანელი.

*) ჩვენ სოფლებში თესლს წვრილი ვაჭრები ავრცელებენ, რომლის მეტი ნაწილი საიმედო არ გამოდის. ვ. მ—ელი.

პროვინციის ცხოვრება.

ტყიბული. აქ ხმა დაიოდა, რომ ნაქერალის ტყეში ყაჩაღები იმალებიანო. ადგილობრივი ადმინისტრაცია ამ ხმებს თვალყურს ადევნებდა 22 ივნისს, მართლაც, ტყიბულის ერთერთ დუქანში პოლიციამ შეიპყრო ოთხი უცნობი ახალგაზდა პირი, რომელნიც სხვა და სხვა სისტემის რევოლვერებით და ხანჯლებით იყვნენ შეიარაღებულნი. ერთი მათგანი რაჭველი კაცტაძეა, სამი—მეგრელები არიან. რამდენიმე გაძარცულმა პირმა ეს პირები თავის გამძარცველებათ იცნო. პოლიციამ სათანადო ოქმი შეადგინა და გამომძიებელს გადასცა.

როგორც წინადაც ვსწერდი, ტყიბულის ქვანახშირის მაღაროებში, სხვათა შორის, ამუშავებენ ტყვე ოსმალოებს, რიცხვით 250 კაცს. როგორც გამოირკვა, ტყვე ოსმალოების მუშაობა სასარგებლო არ გამოდგა. ქვანახშირის მაღაროების დირექტორი ამის გამო სთანადო მთავრობის წინაშე შუამდგომლობს, ტყვე ოსმალონი სხვა დარგის სამუშავერზე გადაიყვანონ.

დიდი სიცხეების შემდეგ 19 ივნისს ზომიერი წვიმა მოვიდა და იმედი გვაქვს ჭირნახულის გამობრუნებისა. წელს აქეთ მოსავალს საშუალოზე უკეთესი პირი უჩანს.

ამ ჟამათ ტყიბულის ბაზარზე საკმაო სიმინდი შემოზიდეს. მარტო საამხანაგო დუქანს 4 ვაგონი მოუვიდა, ოთხიც კიდევ მოუვა. სიმინდი კერძო ვაჭრებსაც მოუვიდა. მიუხედავათ ამისა, ფუთი სიმინდი 9 აბაზად იყიდება. რომ კოოპერატიულ დუქანს არ დაეკლო ფასი, უეჭველია, კერძო მოვაჭრენი 3 მანეთამდი ასწევდენ.

ნიკ. ჩხაიძე.

ქართული სამეცნიერო და საფილოსოფოსო ტერმინოლოგია.

იოვანე პეტრიწის თარგმანის მიხედვით.

შ.

შეეტყვების, воспринимается, სიტყვიდან: შეტყობა, воспринимать.

შევიკდემთ, смиряемся.

შეზავება, შეზავებულება, смѣшеніе, темпераментъ.

შეირაცხება признается, считается.

შეიხშვიან, закрываются; მაგალითად: სისხლის მილები შეიხშვიან და განილებიან, кровеносные сосуды закрываются и растворяются.

შეკეცილი, сложенный, размноженный.

შეკრება, დასკვნა სილლოგიზმში, соединеніе, заключительная посылка силлогизма.

შეკრებული ცხოველი, сложное животное.

შეკრბებოდენ, собирались.

შემდგომად, послѣ.

შემდგომითი შემდგომად, რიგრიგად, თანდათანობით, по порядку, постепенно.

შემნაწევრებელი, организующій.

შემოქმედი, творецъ.

შემტკიცებული, составленный.

შემტყობი, воспринимающій.

შემცვალებელი, претворяющій.

შემხებელობა, осязаніе.

შენდობა, ნებაზე მიშვება, არდაშლა, прощеніе, попущеніе.

შერაცხილი, признанный, значительный.

შერევა, смѣшеніе, совокупленіе.

შერევითი, смѣшанный.

შერწყუმაჲ, შეზავება, сліяніе, соединеніе. აქედან: შერწყმული, слитный.

შესაბამი, соотвѣтственный.

შესაბამობა, соотвѣтствіе, отношеніе.

შესატყვისი, შესაფერი, сообразный.

შესაქმე, созданіе твореніе.

შესახებელი (ორგანო), осязательный (органъ).

შესიტყვა, замѣчаться, познаваться.

შეტყობა, воспріятіе.

შეტყობილი, воспринятый.

შეუდგების, слѣдуетъ.

შეურაცხისმყოფელი, опровергающій.

შეურწყუმელი, неслитный.

შეუსაზღვრებელი, безпредѣльный.

შეუცვალებელი, неизмѣнный.

შექცევა, მიმოგონება შექცეულ არს, обращено, сосредоточено вниманіе.

შეყრა, сплоченіе.

შემაძარღვი, сухожиліе.

შეშეშჯივი, древесный, древообразный.

შეცვალებული, видоизмѣненный

ვასილ წერეთელი.

რუსეთი.

მოსკოვის სამხედრო სამრეწველო კომიტეტს ყრილობის მოწვევის ნება არ დართეს.

— —

ქ. პერმში პეტროგრადის უნივერსიტეტის განყოფილებას ხსნიან.

— —

სარწმუნო წყაროებიდან იუწყებიან, რომ გერმანელთა ძალმომრეობასთან მებრძოლი ორგანიზაციის გენერალი თ. ს. ტრეპოვი ერთ ერთი მინისტრის ადგილზე ინიშნებაო.

— —

შინაგან საქმეთა სამინისტრომ უარყო ის ხმები, რომ ვარშავის უნივერსიტეტი მთავრობას არ გაუუქმებია და არც მისი სახელი დონის როსტოვის უნივერსიტეტის სახელით შეუცვლიაო.

— —

საშუალო სასწავლებლების რეფორმაცია ასეთი სახით მოხდეს. გიმნაზიებში 8 კლასი [illegible] შემოღებული იქნება 4 [illegible] კლასი. სასწავლო რეფორმაციაში მძიმე რადღებოა კიდევ საერთო სავა[illegible] ძლია სწავლების შემოღება. ამ [illegible] მინისტრი ინატიევი ს[illegible] ელთა არ რეფორმაციის შესახებ გან[illegible] ფორტ მოხსენებას შეადგენს. [illegible] ლებს, ახ[illegible] ადგილ[illegible]

სათათბირო [illegible] სიმავებულ კანონს, რომელიც გლ[illegible] გიერთ შევიწროებისაგან ათავისუფ[illegible] ამ დღეებში სახელმწიფო საბჭოში წარადგენენ. ამ კანონი ძალით უნდა გაუქმდეს 1889 წ. შემოღებული საგლეხო წესები. რეფორმა უნდა მოხდეს აგრეთვე დონის ყაზახთა შორისაც. მემარჯვენეთა ფრაქციის წევრებს განზრახვა აქვსთ გერმანელებისგან განთავისუფლებული მამულები და სხვა გვარი ქონება სულ მათ შეიძინონ.

მემარჯვენეები უფლებას არ აძლევენ, რომ გერმანელების მამულები გლეხებმა შეისყიდონ.

უცხოეთი.

გაზეთ „პარიზიენ“-ს მოჰყავს ცნობები, რომლის მიხედვით ამ ომის დროს პარიზის ქალები თვეში ორჯერ იცვლიან „მოდა“-ს, და ფუფუნებაში დახარჯული ფულის ჯამი 10 მილიონით გაზრდილა დღიდან ომის დაწყებისა. ქალები ხშირ ნაოჭიან კაბებს იკერვენ [illegible] ხშირად ისეთს თხელ ტანთსაცმელს [illegible] რომ თითქმის მთელი სხეული [illegible] შეჭ[illegible] ასეთი ჩაცმა ნერვიან ხალხზე [illegible] თაობაზე მეტად ცუდ გავლენას ახდენს. საჭიროა ქალები უფრო და[illegible] იქცენ და ისეთ საქმეს ნუ ჩ[illegible] მხოლოდ მათ სამშობლოს კეთილდღეო[illegible] ბევრს ნ[illegible] მოუტანსო.

„შავი [illegible] კუნძული“

ახლად შე[illegible] ექსპედიციას წყნარ ოკეანეში აღმ[illegible] ერთი მორგვალო კუნძული, სად[illegible] მხოლოდ შავ შავი ვეებერთელ[illegible] ბი სცხოვრობენ.

ჩემი პასუხი „ორბს“.

თქვენს წერილში — „მისე მწერლები“-ს სათაურით, გაზეთ „სამშობლოს“ № 355-ში, სხვათა შორის, მოგყავთ შემდეგი მაგალითი: „სცენიდან საჯაროდ შეურაცხყვეს საერთოდ სოფლის მასწავლებელი ქალები და, როცა აღშფოთებულნი დამსწრენი თეატრშივე მისცვივდენ შეურაცხმყოფელს, მან თავი იმართლა, რომ ეს მას შეცდომით, უნებლიეთ, მოუვიდა და ინციდენტი მხოლოდ მათთან ბოდიშით დაასრულა“-ო. მიკვირს, ბატონო „ორბო“, თუ რათ დაგჭირდათ ასეთი მტკნარი სიცრუე. თუ მართლა არ ხუმრობთ და თქვენ თეატრში ბრძანდებოდით, სად ქონდა ადგილი ასეთ ინციდენტს? ეს ასე კი არ იყო, თუ გინდათ მართალი გაიგოთ, მე მოგახსენებთ: ჩვენ ერთ დროს ვმართავდით წარმოდგენას საქველმოქმედო მიზნით; წარმოდგენის გამგემ ქ-ნმა სონა კიკნაძისამ მამართა თხოვნით ერთ მასწავლებელ ქალს, ქ-ონ ა. ა—ს, წარმოდგენაში მონაწილეობა მიეღო, რაზეც მან თანხმობა გამოაცხადა მეორე დღეს რეპეტიციაზე აღნიშნულ მასწავლებელ ქალს ქართულის წარმოთქმაში ენა არ დაემორჩილა და სულ იმას გაიძახოდა: „რა ვქნა, ღმერთმანი, ქართულად ვერ ვლაპარაკობ და освободите меня“-ო. ჩვენც რადა გვეთქმოდა გავათავისუფლეთ და შევუდექით სამაგიეროს შოვნას.

წარმოდგენის დღეს ვოდევილში, სხვათა შორის, მქონდა სათქმელი: „ჩემი და, არა გავს იმ ზოგიერთ მასწავლებელ ქალს, რომლებიც გაურბიან საქველმოქმედო საქმეებს“-თქო. თქვენ ეს წამოაყენეთ, როგორც საუკეთესო მაგალითი ჩემი პატიოსნების დაქის მოსაცხებათ, მაგრამ მერწმუნეთ, რომ თქვენ დიდ შეცდომაში შეუყვანიხართ თქვენ რწმუნებლებს, თორემ, თქვენ, რომ იქ ყოფილიყავით, მჯერა, არ დასწერდით ასეთ მტკნარ სიცრუეს.

ამასთანავე ნებას ვაძლევ ჩემს თავს, გაგახსენოთ: რომ მე, თქვენი მორჩილი მონა, თითქმის თორმეტი წელიწადია, რაც ადგილობრივ სცენაზე ვმუშაობ და ამ ხნის განმავლობაში არავის არ ახსოვს ჩემი სცენაზე უდიერათ მოპყრობა, რასაც დაამტკიცებენ ის ჩემი ამხანაგებიც, რომლებიც ჩემთან ერთად ამ ხნის განმავლობაში ეწეოდენ უდელს ამ სიმპატიური საქმისას. დანარჩენ ინციდენტს იმ წარმოდგენის დღეს არავითარი ადგილი არ ქონია.

სცენის მოყვარე კოლია გურგენიძე.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორო!

თქვენს გაზეთ „სამშობლოში“ 21 ივნისის თარიღის ახალ ამბავში იყო მოთავსებული ცნობა ჩემს შესახებ, ვითომც მე, როგორც ქალაქის გამგეობის აგენტი უკადრისად მოვეპყრობოდე ბატონ კოოპერაციის წევრს თალაკვაძეს და ფქვილი არ მიმეცოდოს, მაშინ როდესაც მას ჰქონდა ქალაქის წევრის არდიშვილისაგან ბარათი. ეს ცნობა სიმართლეს მოკლებულია და აი როგორ: ქალაქის წევრი არდიშვილი დარწმუნებული იყო, რომ 20 რიცხვს ამა თვისას დილით ქალაქის თვითმართველობას მოუვიდა ორი ვაგონი ფქვილი და კიდევ გვქონდა ოთხმოცდა ათი ტომარი მეფურნებიდან გამოსყიდული, ე. ი. მეფურნეების ფულით გამოსყიდული ვაგონიდან. ამისათვის მოიწერა მიგვეცა კოოპერაციისთვის 20 ტომარი ფქვილი, მაგრამ, როდესაც მივედი სადგურზე, გავიგეთ, რომ არავითარი ფქვილი არ მოგვსვლია და მხოლოდ დაგვრჩა ის 90 ტომარი, რომელიც წინადღის დანარჩენი იყო მეფურნეებზე დასარიგებელი, როგორც მათ მიერ ნაყიდი. ამიტომ მე ბატონ თალაკვაძეს მოვახსენე, რომ ჩვენ 20 ტომარს ვერ მოგცემთ, სანამ ის ორი ვაგონი არ მოვა, რომელიც ბ. წევრს—არდიშვილს ეგონა მიღებულად [illegible] ოთხმოცდა ათი ტომრიდან [illegible] არის მიგვეცა [illegible] ლით გამოსყიდულია და მასთან ას სამ მეფურნესა და მეთორმეტე თითო ტომარი კიდევ არ გახვდებათ მით უმეტეს, რომ კოოპერაციას ფქვილი ქონდა მხოლოდ მეექვსე ნომრის და უნდოდა კიდევ შეეძინა. ამ სიტყვების შემდეგ გაბრუნდა ბ. თალაკვაძე ეტლით და მოიტანა მეორე ბარათი ხუთი ტომრის, რომელიც მივართვით დანარჩენი არავითარი უკადრისობა მე მისთვის არ მიმიყენებია და არც უზრდელათ მოვქცეულვარ. გაკვირვებას ვარ, რას უწოდებს უკადრისობას ბატონი თალაკვაძე, ნუ თუ ჩემს ზრდილობიან ახსნა-განმარტებას?!

ირაკლი გელოვანი.

რედაქტორი **ი. ცინცაძე.**
გამომცემელი ამხან. **„სამშობლო“**

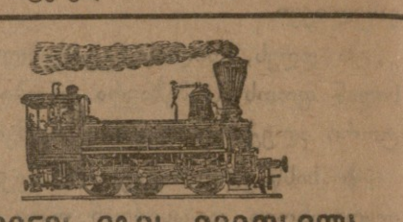

რკინის გზის მიმოსვლა.

(დრო ადგილობრივია ნაჩვენები).

ქ. ქუთაისს მოდის.

თფილისიდან	— დილის	— 8 ს.	5 წ.
„	— საღამ.	— 8 ს.	55 „
ბათომიდან	— დღისით	— 12 ს.	45 „
„	— ღამის	— 2 ს.	25 „
ფოთიდან	— დილის	— 10 ს.	31 „
ტყიბულიდან	— საღამოს	— 6 ს.	55 „
შორაპნიდან	— დილის	— 9 ს.	24 „

ქ. ქუთაისიდან გადის.

თფილისისაკენ	— დილის	— 11 ს.	5 „
„	— ღამის	— 12 ს.	30 „
ბათომისაკენ	— საღამოს	— 7 ს.	10 „
„	— დილის	— 6 ს.	— „
ფოთისაკენ	— დღისით	— 4 ს.	13 „
ტყიბულისკენ	— დილის	— 5 ს.	25 „
შორაპნისაკენ	— დღით	— 6 ს.	25 „

მუშაობს ხრესილის მადნეული წყლის ძმ. ყორყოლაძეების სამკურნალო

აბანო.

აბანო მდებარეობს მაღლობ, ბუნებით შემკულ მთის ჰაერზე და, როგორც ნამდვილ გამოირკვა, კურნავს მრავალ სხვადასევაგვარ ავათმყოფობას: ქარებს (რევმატიზმს), სხვადასხვაგვარ მუწუკს, საყმაწვილოს, ნერვების სისუსტეს, ჩაყოლილ ციებას (მალარიას), კუჭის ტკივილს, ვენერიულ ავათმყოფობას, ეგზემას, სისივნეს და სხვა. წყალი მიიღება ცივი და თბილიც. ხრესილში იმყოფება მუდმივი ექიმი, სადაც მსურველს შეუძლია მიმართოს დარიგებისათვის. არის სუფთა საკუთარი ვანები, სუფთა ბინა და სასმელ-საჭმელი. ფასები ყოველივეზე ძლიერ ზომიერია. აბანო მდებარეობს სადგურ „სერნია ვოდში“. ხრესილში სადგურია მატარებლის გასაჩერებლათ. სადგურიდან 150 საჟენია აბანომდი. ქუთაისის სადგურზე მოითხოვეთ ბილეთები სადგურ ხრესილის „სტანცია სერნია ვოდის“. ქუთაისიდან მატარებელი გადის დილით და ბრუნდება საღამოობით.

თ.

ავათმყოფნი სუსუნატით

დიდი დროის დაკარგვისა და თავიანთი სენის უშედეგო წამლობის მაგიერ ამჟამათ გამოგონილია პროფეს. მორნის მიერ ახალი საშუალება, რომელიც მეცნიერულათ არის შემზადებული და ავათმყოფთ სრულებით კურნავს მოკლე დროში ამ სენისაგან. ეს საშუალებაა **ბლენიოზოლი** პროფესორ მორნისა. ბლენიოზოლი შესდგება ახალ უკანასკნელათ გამოგონებულ ქიმიურ ელემენტებისაგან და სააქიმო პრაკტიკაში საზოგადოების დიდი ყურადღება მიიქცია, როგორც რადიკალურმა გამკურნებელმა საშუალებამ ქრონიკულ სუსუნატისა, ტყლიპისა, ჭაჭებისა და შარდის ბუშტის ანთებისაგან. პროფ. მორნის **ბლენიოზოლი** რადიკალურათ სპობს გონორეის ბაცილებს, რა სიღრმემდისაც უნდა იყოს სხეულში ჩამჯდარი; ბლენიოზოლი ახდენს შარდის ბუშტის დეზინფექციას და მალე სპობს სიმწვავეს, ტკივილებს, დენას და სრულებით ასუფთავებს სუსუნატის სენით მოდებულ სხეულის ნაწილებს. ყველანი განურჩევლათ სქესისა, ვინც კი შეპყრობილი არიან ამ სენით ვალდებული არიან იხმარონ **„ბლენიოზოლი“**, როგორც ერთადერთი საშუალება გონორეი—სუსუნატისაგან გასათავისუფლებლთა. ამ საშუალებით მორჩენილ სნეულება მეორეთ აღარ განახლდება. კლინიკურ საავათმყოფოებში გამოკვლევით დამტკიცებულია, რომ ბლენიოზოლი დასაწყისშივე სპობს სუსუნატისაგან წარმომდგარ შედეგებს. რადიკალური მოქმედება ბლენიოზოლისა დამოწმებულია მრავალ კლინიკასა და საავათმყოფოებში.

ბლენიოზოლი იყიდება ქუთაისში მხოლოდ ქუთაისის განყოფილებაში „სააქიმო პრაკტიკულ ლაბორატორიისა“ **პ. შავერზაშვილის სააფთიაქო მაღაზიაში.** გიმნაზიის ქუჩა, თეატრისპირდაპირ.

ფასი ერთი კოლოფის 3 მან. სრული გათავისუფლებისათვის საჭიროა 3—5 კოლოფ.

პოპულიარული ბროშურა იგზავნება უფასოთ.

ბ. კოლეგოვი იტყობინება: „თქვენი პრეპარატის „ბლენიოზოლის“ ხმარების შემდეგ სრულებით გავთავისუფლდი სენისაგან, რისთვისაც გულითად მადლობას გწირავთ. ყველა ჩემს ნაცნობს ვურჩევ მიმართონ ამ საშუალებას, რადგანაც ბლენიოზოლმა მომანიჭა სრული სისაღე სხვა დანარჩენი საშუალებანი, რომელიც კი ვიხმარე წამლობის დროს ცუდათ მოქმედებდენ და ვერც სნეულებისაგან გამათავისუფლეს.

თქვენი ერდგულესი **ია ნ. კოლეგოვი.**

ქ. პეტროვსკი სირ-დარის ოლქი. 9 (წლიური)

ნებადართულია სამხედრო ცენზურისაგან